

[Ingvard Dahl.]

geriet, som man må have opmærksomheden henvendt på. Jeg hørte nu den højtærede indenrigs- og boligminister give den oplysning, at arkitekterne foreløbig overvejer en ændring af deres priskurant. Jeg vil gerne føje til, at det er ikke arkitekterne alene, som fører en sådan honorarpolitik, det er også ingeniører og sagførere. Arkitekterne beregner deres honorar ikke alene af den egentlige omkostningssum, eller skal vi sige tilbudssum på ejendommen, men også af de forandringer, som er blevet nødvendige, enten fordi byggeriet ikke har været tilrettelagt ud i de allermindste detaljer og derfor under arbejdets gang har krævet nogle forandringer, eller måske fordi der under arbejdets gang er kommet ting frem, som man ønskede yderligere at udstyre dette byggeri med. Jeg kan næsten sige det sådan, at uanset hvad der sker under arbejdets gang, selv almindelige prisforhøjelser, går det med ind i beregningen af honorarerne, ikke blot for arkitekternes vedkommende, men også for ingeniørernes og sagførernes.

Jeg erkender gerne, at jeg ikke har hørt, at man i forbindelse med disse honorarer har talt om sortbørslønninger; man har fundet andre betegnelser. Det turde vel ellers siges, at det i hvert fald er den letteste form at få sortbørslønninger frem på: at lægge materialepriserne til grund for beregningen af sine honorarer.

Thestrup: Jeg gør mig også til talsmand for den anskuelse, at man ikke kan bygge sig ud af bolignøden. Jeg må naturligvis erkende, at rent teoretisk kan man vel egentlig nok bygge sig ud af bolignøden, men i praksis kan man i virkeligheden ikke gøre dette. I den beretning, som embedsmandsudvalget har afgivet, har vi en efter min opfattelse fortrinlig lille og klar redegørelse for dette spørgsmål, og jeg udbeder mig formandens tilladelse til at citere nogle linier derfra. Det hedder heri:

„Det i forhold til befolkningens nuværende indkomster lave huslejeniveau i de ældre ejendomme påvirker boligefterspørgslen og er derigennem en væsentlig årsag til bolig manglen. Den tilvækst i boligbehovet, der kan tilregnes befolkningsudviklingen i årene 1941—51, har udgjort omkring 180 000—190 000 lejligheder. Boligmassen er i det pågældende tidsrum foreget med 165 000—170 000

lejligheder, hvortil kommer, at der i 1940 var en boligreserve på ca. 15 000 lejligheder. Der skulle således være en teoretisk mulighed for at dække behovet for egen bolig hos henholdsvis ægtepar og ikke-gifte i samme grad som før krigen. Den faktiske boligefterspørgsel er dog steget langt stærkere bl. a. som følge af, at indtægtsniveauet er steget betydelig mere end lejeniveauet. Dette har navnlig givet sig udslag i, at forhen gifte — enker, enkemænd, skilte og separerede — i dag beslaglægger et forholdsvist større antal lejligheder — ca. 15 000 — end i 1939. Denne udvikling hænger dog også i nogen grad sammen med, at der under og efter krigen er bygget et ret betydeligt antal aldersrentemodtagerboliger.“

Stykket ender med følgende konklusion: „Såfremt huslejestoppet opretholdes, vil selv et omfattende nybyggeri ikke hindre en fortsat udækket boligefterspørgsel.“

Det er det, der dækker mine udtalelser på dette punkt. Jeg er temmelig overbevist om, at det også dækker det ærede medlem hr. Lorentzens udtalelser på dette punkt, og jeg ved så udmærket godt, at det også dækker den højtærede indenrigs- og boligministers udtalelser på dette punkt. Derfor synes jeg ikke, jeg har villet undlade at fremhæve dette i dag og i det hele taget sige, at i embedsmandsudvalgets beretning vil man kunne finde særdeles mange og særdeles værdifulde oplysninger.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: Ministeren kom med nogle modbemærkninger til mine udtalelser om utilstrækkelige foranstaltninger med hensyn til nedsættelse af byggeomkostningerne eller måske rettere mine spørgsmål om, hvad der var foretaget på dette område. Ministeren kom først med en sammenligning mellem priserne på byggeriet i Danmark, Norge og Sverige. Jeg synes, det er udmærket, at byggeriet i sin helhed er billigere i Danmark end andre steder, men det kan jo ikke bruges til en umiddelbar sammenligning; det afhænger af, hvordan byggeriet er konstrueret, og hvordan forholdene iverigt er. Det er dog forsåvidt lige meget, for det afgørende er selvfølgelig, at der ikke bygges dyrere her i landet, end det er saglig forsvarligt. Jeg ved meget vel, at det er lettere sagt, end det er gjort, og at en boligminister ikke kan ændre alt muligt,